

01.06.2015

Valtiovarainministeriö

Viite Lausuntopyyntönnö 30.3.2015; VM108:00/2013

Asia **Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta tullilain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa tullilain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntonaan seuraavan:

1. Yleistä

Uudella tullilain korvattaisiin nykyinen tullilaki ja siinä annettaisiin Euroopan unionin tullikoodeksia koskevia säännöksiä täydentävät kansalliset säännökset. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti pääosin nykyistä tullilakia. Tullilainsäädännön kokonaisuudistukseen kuuluu myös Tasavallan presidentin 22.5.2015 vahvistama rikostorjunnasta Tullissa annettu laki, joka tehostaa Tullin ja poliisin välistä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkökulmasta tehokas tullivalvonta tukee sosiaali- ja terveyspolitiikkaa erityisesti päihteiden ja lääkkeiden maahantuonnin valvonnassa. Kyse ei ole vain tuotteiden lainmukaisuuden valvonnasta, vaan myös alkoholijuomien, tupakkatuotteiden, huumausaineiden ja kuluttajamarkkinoilta kiellettyjen psykoaktiivisten aineiden maahantuontikiellon tai -rajoituksen valvonnasta.

Maahantuonnin valvonta liittyy myös siihen, miten tehokkaasti valmisteverotusta voidaan käyttää finanssipolitiikassa ja päihdepolitiikassa. Sosiaali- ja terveysministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, että Tulli on viime aikoina tehostanut huomattavasti alkoholijuomien matkustajatuonnin valvontaa. Tilanne, jossa alkoholijuomien matkustajatuonti on kääntynyt laskuun ja tupakkatuotteiden matkustajatuonti on melko vähäistä, luo mahdollisuuksia myös pääministeri Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisille alkoholiveron ja tupakkaveron korotuksille.

Nyt käsiteltävä tullilainsäädäntöehdotus ja rikostorjunnasta Tullissa annettu laki turvaavat sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan lainsäädännön tasolla päihteiden maahantuonnin tehokkaan valvonnan.

Vaikka Tullin, poliisin ja Rajavartiolaitoksen yhteistyön edellytykset parantuisivat esityksenkin mukaan, Tullin riittävät valvontaresurssit tulisi hallituskauden aikana turvata. Jos tupakka- ja alkoholiveroa korotetaan osin merkittävästikin hallituskauden aikana, sekä varsinaisen salakuljetuksen että matkustajatuonnin tehokas valvonta on välttämätöntä.

2. Tullivalvonnan erityiskysymyksiä

Tullilakiesityksen 16 §:n mukaan Tullille tulisi mahdollisuus pidättää ja ottaa haltuunsa tavarat, joita henkilöllä ei ole alkoholilain 34 §:n mukaan oikeus pitää hallussaan. Tätä oikeutta ei Tullilla ole ollut senkään vuoksi, että alkoholilaissa ei ole kielletty alkoholijuomien maahantuontia esimerkiksi juuri alle 18-vuotialta henkilöiltä. Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa tämän epäkohdan poistamista esitetyllä tavalla. Tupakkalaissa asia on ratkaistu sillä, että tupakkalain 11 §:ssä alaikäisten suorittama tupakkatuotteiden maahantuonti on kielletty.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden etämyyntiin liittyy jo nyt vakavia laillisuusvalvonnan ongelmia ja nämä ongelmat pahenevät, ellei tilanteeseen puututa. Ongelmat liittyvät sekä siihen, harjoitetaanko näiden tuotteiden etämyyntiä ulkomailta Suomeen lainsäädännön mukaisesti, että siihen, peritäänkö valmisteverot rajat ylittävistä etämyynnistä verolainsäädännön mukaisesti Suomessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan tullilainsäädäntö ei tässä suhteessa ole ongelmallinen, mutta valmisteverolainsäädäntöä tulisi kehittää verotuksen välttämisen ehkäisemiseksi.

Esimerkiksi uuden tupakkatuotedirektiivin (2014/40/EU) 18 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat kieltää rajat ylittävän tupakkatuotteiden etämyynnin. Jos tupakkatuotteiden etämyynti toisista jäsenvaltioista ja kolmansista maista kiellettäisiin direktiivin valtuutuksen mukaisesti tupakkalaissa ja kiellon rikkominen olisi rangaistavaa, se olisi myös tullirikos, jolloin Tullilla olisi toimivalta pidättää lähetykset ja hoitaa rikostutkinnat takavarikkoineen.

Tullilain 11 luvussa säädettäisiin tullihuutokaupalla tai muulla tavoin myytävistä tavaroista sekä tavarain muusta luovuttamisesta ja hävittämisestä. Esityksen 70 §:ssä säädetään tilanteesta, jossa tavaraa ei voida myydä sen myyntiä rajoittavan lainsäädännön mukaisesti. Esimerkiksi tupakkalain 10 a §:n mukaan tupakkatuotteiden myynti tullihuutokaupalla on kielletty.

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukea

Hallitusneuvos

Ismo Tuominen

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri
Perhe- ja peruspalveluministeri

